

การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาในจังหวัดยโสธร

The mobilization of educational resources of elementary schools in Yasothon province.

ธีรสรค์ สารคำ*

อรรณพ เทินสะเกษ*

ณัฐวุฒิ ศรีสนิท*

สุวัจน์ ศิริบุตร*

พิษณุ สมจิตร*

ธัญญาภรณ์ นวลสิงห์**

วิจิต กำมันตะคุณ***

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดยโสธร 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดยโสธร โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ ครูและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 100 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 2 ตอนและแบบสัมภาษณ์ โดยแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 แบบสัมภาษณ์มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า :

1. สภาพการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ทรัพยากรด้านการเงิน

2. แนวทางในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา 1) ด้านทรัพยากรบุคคล แต่ละโรงเรียนมีการสำรวจและขออัตรากำลังครูและบุคลากรจากเขตพื้นที่การศึกษาและมีการจ้างครูและบุคลากรเพิ่มเติมโดยใช้งบประมาณของทางโรงเรียน และการสนับสนุนจากชุมชน 2) ด้านการเงิน มีการขอสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานต้นสังกัดและการทำผ้าป่าเพื่อการศึกษา 3) ด้านวัสดุ อุปกรณ์ ได้มีการขอสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดและผู้มีจิตศรัทธา และ 4) ด้านแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนส่วนใหญ่มีแนวคิดในการส่งเสริมให้ครูและบุคลากร สร้างแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจ ทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีแหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลายและน่าสนใจมากขึ้น

Abstract

The research aimed were to : 1) study state and problem of educational resources mobilization of elementary schools in Yasothon Province 2) study the guideline for educational resources mobilization of elementary schools in Yasothon Province. The sample size was 100 teachers and administrators by purposive sampling. The questionnaires and Indepth interview was using for gatering data. By the questionnaire, the discriminative power ranged from 0.50 to 1.00. and the reliability was 0.90. The interviews were divided between 0.50 - 1.00 and the reliability was 0.92. Statistical analysis by frequency, percentage, mean, standaed deviation and content analysis. The research findings were as follows :

1. Overall and compared with each other of state of educational resources mobilization of elementary schools in Yasothon province was at a high level. And overall of the problem was at a little level, when compared with each other found the money was the least level.

* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

** ดร. อาจารย์ประจำรายวิชาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำรายวิชาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

2. School administrators in Yasothon Province had opinions on the guidelines for raising educational resources. Summarized as follows. Each school has surveys and requests for teacher and staffing rates from the education service area and employs additional teachers and staff using school budgets and community support. Financial support from the relevant agencies. The agency and rama for education. The materials are sponsored by the agency and the faith. And the source of learning. Most schools have ideas to encourage teachers and staff to create interesting learning resources. Both in school and community. To provide students with a variety of interesting and interesting learning resources. This will result in the learner learning full potential and interest. Make the students love learning. And ready to develop for a good citizen and good and valuable. Material Resources Equipment is sponsored by the agency and donations from the faithful

คำสำคัญ : ทรัพยากร, ทรัพยากรทางการศึกษา, การระดมทรัพยากรทางการศึกษา

Keywords : Resources, Educational Resources, Educational Resources Mobilization

บทนำ

ปัจจุบันสังคมโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและท่ามกลางความวิกฤตทางเศรษฐกิจความผันผวนทางการเมืองความผูกพัน ทางวัฒนธรรมและศีลธรรมความพ่ายแพ้ในสนามแข่งขันที่ต้องการวัดกันด้วยคุณภาพและสมรรถภาพคนไทยและสังคมไทยเริ่มต้นตัวที่จะติดตามความเปลี่ยนแปลงทั้งทางบวกและทางลบของประเทศอย่างใกล้ชิดเมื่อใดก็ตามที่คนส่วนใหญ่ของประเทศยัง ยากจน อ่อนล้า ขาดสิทธิและโอกาสในการพัฒนาตนเองความมั่นคงของครอบครัวและการทำมาหากินเสียงเรียกร้องให้มีการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาที่ยังด้อยกว่าระดับและเร่งรีบ ให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาโดยพลัน

การปฏิรูปการศึกษามุ่งให้เกิดคุณภาพทั้งในด้านผลผลิตกระบวนการจัดการและปัจจัยต่างๆ โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาพัฒนาทั้งระบบบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ก็คือ ผู้บริหารโรงเรียน เพราะต้องเป็นผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถซึ่งส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียนการสอนและการเรียนรู้รวมทั้งการประสานความสัมพันธ์ระดับและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 เป็นกฎหมายแม่บทในนโยบายแห่งรัฐด้านการศึกษาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการกีฬาของประเทศและเป็นหลักในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศการนำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไปสู่การปฏิบัติอย่างได้ผลต่อการศึกษาก็เป็นสิ่งสำคัญซึ่งใน มาตราที่ 10 ระบุว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องหลักการสำคัญดังกล่าวตรงกับแนวคิดหลักในการจัดการศึกษาเพื่อทุกคนทุกฝ่าย (Education for All) และทุกคนทุกฝ่าย (All for Education) มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอันเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกนอกจากนี้ในมาตรา 60 ได้ระบุถึงบทบาทหน้าที่ของรัฐ ว่าให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับสถานศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษาดังนี้ 1) จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน 2) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาและ 3) จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการและงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐตามนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาเป็นต้น แม้ว่ารัฐบาลจะมีการจัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนการศึกษาให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้นทุกปีก็ตามแต่ปัญหาเรื่องความเสมอภาคคุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษากลายเป็นประเด็นหลักของการปฏิรูปการศึกษา โดยผ่านการพัฒนารูปแบบงบประมาณทางการศึกษาของประเทศไทย โดยได้มีการเสนอให้มีการระดมเงินจากแหล่งอื่นนอกเหนือจากงบประมาณแผ่นดินมาใช้ในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น ในส่วนของเงินอุดหนุนจากท้องถิ่นนั้นควรมีการกระจายอำนาจ

ทางการเงินและการคลังรวมทั้งการปฏิรูประบบภาษีอากร เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถหารายได้ เพิ่มขึ้นในระยะแรกและมีข้อเสนอให้นำรายได้ของท้องถิ่นมาใช้จัดการศึกษาให้สูงขึ้นจากเดิมควรมีการระดมการลงทุนจากภาคเอกชนและผู้เรียนให้มากขึ้น โดยส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาลงทุนทางด้านการศึกษาและให้คนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น

ด้วยเหตุปัจจัยที่รัฐไม่สามารถจัดสรรทรัพยากรในการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นธรรม ทั่วถึง และเท่าเทียมกัน สถานศึกษาชั้นพื้นฐานยังพอจะมีทางออกสำหรับการดำเนินการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ให้สามารถจัดการศึกษาต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความสามารถและศักยภาพนั้น การพัฒนาแนวทางปฏิบัติ และวิธีการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและจากข้อมูลในแผนปฏิบัติการประจำปี 2559 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 กล่าวถึงการจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษา เน้นการทำงานแบบบูรณาการ การบริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจความรับผิดชอบสู่สถานศึกษา และชุมชนเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 (2559 : 25)) ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดชัยโสธร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชัยโสธร อยู่ในระดับใด
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชัยโสธร เป็นอย่างไร

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดชัยโสธร โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธรเขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,839 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 192 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,647 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธรเขต 1 ปีการศึกษา 2560 โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน ครูผู้สอนจำนวน 50 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวสภาพและปัญหาของการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดชัยโสธร จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา ขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาจังหวัดชัยโสธร เป็นแบบมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert

2.2 แบบสัมภาษณ์แนวทางในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาจังหวัดชัยโสธร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 100 ฉบับ ได้รับกลับมาจำนวน 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และส่งสัมภาษณ์ไปทั้งหมด 10 ฉบับ ได้รับกลับมาจำนวน 10 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือราชการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดไปยังผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธาเขต 1 ปีการศึกษา 2560 เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการตอบแบบสอบถาม และสัมภาษณ์

3.2 กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามและสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวม แบบสอบถามด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีการแจกแจงความถี่และหาร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ตามระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์แนวทางในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาใช้วิธีการแจกแจงความถี่และหาร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดยโสธร สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดยโสธร ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

สภาพการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดยโสธร ในด้านทรัพยากรบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การเชิญกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการวางแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียน รองลงมา ได้แก่ การเชิญผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพต่างๆ มาให้แนวคิด ความรู้ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพแก่นักเรียน ด้านทรัพยากรการเงินโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การมีการระดมงบประมาณจากทุกภาคส่วนเพื่อให้เพียงพอต่อการจัดการศึกษา รองลงมาได้แก่ การมีการวางแผนในการกำหนดกิจกรรม/โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนด้านการเงิน ทรัพยากรด้านวัสดุ อุปกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การมีการแสวงหาวัสดุ อุปกรณ์ที่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียนและบุคลากร รองลงมาได้แก่ มีการวางแผนเพื่อกำหนดกิจกรรม/โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ จากแหล่งต่างๆ ด้านทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ศึกษาและสำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชน รองลงมาได้แก่ การส่งเสริมให้ครู นักเรียน และชุมชนร่วมกันอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ในชุมชน จะเห็นได้ว่า สภาพการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ทรัพยากรด้านการเงิน

ปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดยโสธรใน ด้านทรัพยากรบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การขอความร่วมมือและเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้ด้านต่างๆ แก่นักเรียนและบุคลากร เช่น แพทย์ พยาบาล ตำรวจ พระสงฆ์ เป็นต้น ด้านทรัพยากรการเงินโดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การจัดตั้งกองทุนต่างๆ ขึ้นภายในโรงเรียน รองลงมาได้แก่ มีการวางแผนในการกำหนดกิจกรรม/โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนด้านการเงินและการจัดหารายได้จากผลผลิตของนักเรียน ด้านทรัพยากรด้านวัสดุ อุปกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ นักเรียนผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม ในการขอรับการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ รองลงมาได้แก่ มีการวางแผนเพื่อกำหนดกิจกรรม/โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ จากแหล่งต่างๆ ด้านทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การส่งเสริมให้ครู นักเรียน และชุมชนร่วมกันอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ในชุมชน รองลงมาได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน จะเห็นได้ว่า ปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่อยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ ทรัพยากรด้านการเงิน

2. แนวทางในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดยโสธร

จากการสัมภาษณ์ได้แนวการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดยโสธรของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดยโสธร ได้ผลดังนี้

แนวทางในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดยโสธร ด้านทรัพยากรด้านบุคคล มีการสรรหาครูและบุคลากร เช่น การจ้างครูอัตราจ้างและนักการภารโรง รองลงมา คือ มีความต้องการครูผู้สอน เพราะครูไม่ครบชั้น มีการขอความร่วมมือและเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้ด้านต่างๆ แก่นักเรียนและบุคลากร เช่น แพทย์ พยาบาล ตำรวจ พระสงฆ์ และการขอสนับสนุนอัตรากำลังจากหน่วยงานต้นสังกัด ด้านทรัพยากรด้านการเงิน มีการระดมทุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการทำผ้าป่าเพื่อการศึกษา การขอสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดและการจัดทำงบประมาณ รายรับรายจ่ายที่เป็นขั้นตอนเพื่อให้การเบิกจ่ายเป็นไปด้วยความถูกต้องและคุ้มค่า ด้านทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ มีการขอรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาและหน่วยงานอื่น การขอสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ จากหน่วยงานต้นสังกัดและการสำรวจซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ได้และ ทรัพยากรด้านแหล่งเรียนรู้ มีการศึกษาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน การศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาและชุมชน เช่น การไปทัศนศึกษา และสนับสนุนให้ครูและบุคลากรสร้างแหล่งเรียนรู้ขึ้นในโรงเรียนให้มีความน่าสนใจ เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ครูผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดยโสธรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการระดมทรัพยากรทางการศึกษาทางด้านทรัพยากรบุคคล ส่วนใหญ่มีการสรรหาบุคลากรไม่ว่าจะเป็นครูผู้สอนหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาช่วยให้ความรู้และอำนวยความสะดวกต่อการกระบวนการจัดการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับประเวศ วะสี (2549, หน้า 9) ที่ได้กล่าวว่าทรัพยากรบุคคลในฐานะเป็นภูมิปัญญาไทยเป็นผู้ที่สร้างสรรค์สมประสงค์หรือจัดเจนจาก วิถีชีวิตและสังคมในท้องถิ่นหนึ่งๆ มีความเป็นบูรณาการสูงทั้งทางร่างกายจิตใจ สังคมและสิ่งแวดล้อม มี วัฒนธรรมเป็นฐาน มีการเชื่อมโยงไปสู่นามธรรม ที่ ลึกซึ้งสูงส่ง ด้านทรัพยากรทางการเงินมีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการรับบริจาคผ่านการทำผ้าป่าเพื่อการศึกษาของคนในชุมชนศิษย์เก่าและหน่วยงานต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ริชา คัมภีร์ปกรณ์ (2547, หน้า 25) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาที่เป็นของราชการงบประมาณแผ่นดินถือว่าเป็นแหล่ง ทรัพยากรแหล่งใหญ่ที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากร ทางการเงิน โดยรวมเงินไว้ทุกหมวดตั้งแต่หมวด เงินเดือน ค่าจ้าง จนถึงหมวดที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ปัจจุบันนี้การจัดสรรเงินงบประมาณ รัฐบาลพยายามจัด ให้ตามโครงการต่างๆ สอดคล้องกับสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ มีการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดและการรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา ด้านทรัพยากรด้านแหล่งเรียนรู้ มีการน่านักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ ทั้งในโรงเรียน นอกโรงเรียน ในชุมชนและนอกชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ สมปอง รินทอง (2549 : 47) ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ พบว่า สภาพการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง คือมีการใช้ส่วนใหญ่สม่ำเสมอ มีร่องรอยการใช้ชัดเจน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการใช้บุคคลในชุมชนหรือปราชญ์ชาวบ้าน ด้านการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยี ด้านการใช้การแสดงศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ด้านการใช้สถานที่ในชุมชนตำบล อำเภอ จังหวัด และด้านการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกันและสอดคล้องกับ เบญจวรรณ อุไรรัตน์ (2551 : 124-126) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การระดมทรัพยากร เพื่อใช้ในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า กรณีรายด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านทรัพยากร บริหารจัดการ รองลงมาคือด้านทรัพยากรวัสดุ-อุปกรณ์ ส่วนด้านทรัพยากรบุคคลและด้านทรัพยากรการเงินอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านทรัพยากรการเงิน

2. สภาพปัญหาในการระดมทรัพยากรทางการศึกษานั้น ด้านทรัพยากรบุคคลปัญหาส่วนใหญ่ เกิดจากครูไม่ครบชั้น ครูที่มีอยู่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สอน เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนน้อยจึงทำให้ไม่ได้รับการจัดสรรครูและบุคลากร ทรัพยากรทางการเงินโรงเรียนในจังหวัดยโสธรส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก การสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลผ่านกระทรวงศึกษาธิการนั้น ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามรายชื่อของนักเรียน เมื่อเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนน้อย ทำให้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและสาธารณูปโภคต่างๆ มีจำนวนน้อยตามไปด้วย

ส่วนทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์เมื่อมีงบประมาณ จำกัด ทำให้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ มีจำนวนจำกัดไปด้วย อุปกรณ์ต่างๆ ที่ได้รับการสนับสนุนมา เมื่อผ่านการใช้งานไปในระยะหนึ่ง ก็เกิดการชำรุดทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของงบประมาณในการซ่อมบำรุง ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ ส่วนทรัพยากรด้านแหล่งเรียนรู้ ทั้งในโรงเรียนและชุมชน มีน้อยและไม่น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนไม่อยากจะเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ สมปอง รินทอง (2550 : 47) ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ พบว่า สภาพปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนโดยรวม ยังมีข้อขัดข้องและอุปสรรคในการใช้ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน คือ ด้านงบประมาณ ด้านนักเรียนด้านกฎหมายระเบียบข้อปฏิบัติ ด้านครูและผู้บริหารและด้านแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และสอดคล้องกับ ศิริพร สุขสวัสดิ์ (2550 : 18) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดเชียงราย พบว่า สถานศึกษาในจังหวัดเชียงราย ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มีสภาพปัญหาทรัพยากรทางการศึกษา ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง และด้านบุคลากรแตกต่างกันสอดคล้องกับ จุฬารพร ดีสุนทร (2537) ได้ศึกษาสภาพ และปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน ประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ให้กับโรงเรียน การปรับปรุงซ่อมแซมห้องเรียน การขอความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน ตลอดจนการประสานงานกับชุมชนหน่วยงานและส่วน ราชการช่วยให้การบริหารงานสำเร็จตามเป้าหมายของ งาน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ พบว่า สภาพแวดล้อม ภายนอกที่เป็นโอกาสมากที่สุด ได้แก่ ชุมชนมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยสามารถใช้ในการ สื่อสารเพื่อการระดมทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ได้อย่าง เหมาะสมกับความ ต้องการของสถานศึกษา สอดคล้อง กับ ธวัชชัย บำรุงยศ (2545) ได้กล่าวว่าผู้บริหาร สถานศึกษาสนับสนุนการใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ในการพัฒนาโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ทิศทางการเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน ให้มีความรู้ทักษะพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่เน้นด้านคุณลักษณะของผู้เรียนให้มี คุณธรรมจริยธรรมและส่งเสริมบุคลิกภาพที่ดีนอกจากนี้ ยังจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อถือได้ ในการบริหารมาวางแผนพัฒนาคุณภาพองค์กร และสภาพแวดล้อมภายใน ที่เป็นจุดแข็งมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีวัสดุที่ใช้ ในการจัดการเรียนการสอนเครื่องมือในการทดลองทาง วิทยาศาสตร์ เครื่องมือคอมพิวเตอร์ วิทยุ เทป โทรทัศน์ รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อบริการแก่ผู้เรียนอย่าง

3. แนวทางในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา สามารถสรุปได้ ดังนี้ ในส่วนของทรัพยากรบุคคลในแต่ละโรงเรียน มีการสำรวจและขออัตรากำลังครูและบุคลากรจากเขตพื้นที่การศึกษา มีการจ้างครูและบุคลากรเพิ่มเติมโดยใช้งบประมาณของทางโรงเรียน บางโรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ทรัพยากรด้านการเงินมีการขอสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานต้นสังกัดและการทำผ้าป่าเพื่อการศึกษา ด้านวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ มีการขอสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีจิตศรัทธาและสุดท้ายทรัพยากรด้านแหล่งเรียนรู้ แต่ละโรงเรียนมีแนวคิดในการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสร้างแหล่งเรียนรู้ ที่น่าสนใจ ทั้งในโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนมีแหล่งเรียนรู้ ที่น่าสนใจและหลากหลาย ทำให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากเรียน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพและความสนใจของตน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อเด็กให้เด็กเป็นคนรักการเรียนรู้ และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองเพื่อเป็นพลเมืองและพลโลกที่ดีและมีคุณค่าต่อไป ซึ่งสอดคล้อง ทิพนมธนา ทนุการ (2558 : 45) การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา แสวงหาบทบาทในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาโดยใช้กระบวนการวงจรเดมมิง PDCA ประกอบด้วย ด้านการวางแผน (P) ปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ สร้างความตระหนักให้แก่ครู นักเรียนให้เห็นความสำคัญของการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ด้านการดำเนินการ (D) ปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ ขอรับบริจาคจากประชาชนทั้งในส่วนของบุคคลและองค์กรเอกชน มูลนิธิต่างๆ ส่วนด้านการตรวจสอบ (C) ปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ เบื้องต้นมาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อกำหนดเป้าหมายการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และด้านการปรับปรุงแก้ไข (A) ปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ การประเมินผลการระดมทรัพยากรทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องและสอดคล้องกับ ศศิธร ธรรมโสภิต (2553 : 85) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ประถมศึกษา สำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 บทบาทของผู้บริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ จะมีความพร้อมและได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และความร่วมมือจากครูภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กได้รับงบประมาณไม่เพียงพอ มีบุคลากรน้อย และขาดครูภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดทักษะความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- _____. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1. (2558). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. มปท.
- จุฬารัตน์ ดิสกุล. (2537). การศึกษาสภาพและปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความร่วมมือตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธวัชชัย บำรุงยศ. (2545). การจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาศบเมยวิทยาเขต จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทิพมณฑา ทนุก. (2558). การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์(บริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม : นครปฐม.
- เบญจวรรณ อุไรรัตน์ (2551). การระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ประเวศ วะสี. (2544). ยุทธศาสตร์การลงทุนทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย.
- ศศิธร ธรรมโสภิต. (2553). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริพร สุขสวัสดิ์. (2550). สภาพปัญหาและความต้องการในการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดเชียงราย. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สมปอง รินทอง (2549). การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.